

Reactie Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO) op de Ontwerp Agenda Waddengebied 2050

Inleiding

Op zichzelf is het goed dat er een Agenda ligt om richting 2050 het unieke Waddengebied de aandacht te geven die het behoeft. Dus er staan veel nuttige zaken in. Maar de NAO ziet wel voor de betreffende pootgoedteelt aldaar en de gehele Nederlandse pootgoedketen een groot probleem met de strekking van de Agenda. Onderstaand wordt dat bezwaar beschreven.

Grootste bezwaar is de strekking van de Agenda dat de positie van de huidige landbouw ondergeschikt wordt aan de natuur en toeristische doelen voor het waddengebied.

Dit blijkt uit 2 onderdelen, de beschreven wandeling 2050 en blz 60/61 waar de landbouw aandacht krijgt:

1. De wandeling in 2050

In de beschrijving (blz 18) wordt de Waddenzee gezien als een klimaatbuffer en daar hoort ook een deel van het vaste land bij ("onlosmakelijk verbonden"). Er staat dat de landbouw "is toegerust" op het veranderde klimaat. Verder wordt gesteld dat (in 2050 dus) de landbouw "zich heeft ontpopt" tot internationale speler. Er wordt gesproken over toeristen die "historisch landschap" komen bezoeken (blz 19). Er wordt "slim" omgegaan met zoet water en waar nodig wordt "meebewogen met verzilting" door nieuwe rassen en producten.

2. Blz 60/61 landbouw

Er wordt terecht gemeld dat er een belangrijke exportpositie is. Maar het lijkt erop dat deze kan worden vervangen door de beschrijving in de wandeling genoemde zaken als meer verzilte landbouw, toerisme etc. Zeker ook als de beschreven dilemma's, strategieën etc. worden betrokken op blz 61.

Deze beschrijving onder 1 voor 2050 met termen als ontpoppen en meebewegen met verzilting doet volstrekt geen recht aan de huidige anno 2020 toppositie van de landbouw in het waddengebied. En dat geldt ook 2 blz 60/61, ondanks dat daar de belangrijke exportpositie wordt onderkend. Deze wordt teniet gedaan door de gesuggereerde toekomst en bovendien wordt niet onderkend dat dit gebied de kurk is voor de gehele Nederlandse pootaardappelsector. Terwijl er juist alles aan gelegen is om deze positie te houden.

Onderstaand wordt toegelicht wat de betekenis is van de aardappel, de Nederlandse Pootgoedsector en de cruciale positie van het Waddengebied.

De aardappel is het derde voedselgewas ter wereld. Buiten Europa stijgt de consumptie en ook de productie. Dit komt mede omdat de aardappel niet alleen gezond en voedzaam is, maar ook omdat er weinig water voor de teelt nodig is. De basis voor een goede aardappelteelt is het uitgangsmateriaal. Dat geeft in heel veel landen kwaliteitsproblemen waardoor de opbrengst per ha veel lager blijft dan nodig zou zijn. Daarom staat de aardappelteelt in veel landen hoog op de agenda en krijgt Nederland veel bezoek van buitenlandse delegaties. Ook m.b.t de VN sustainability goals scoort de aardappel enorm goed en juist dus ook de basis om tot een goede consumptieaardappel te komen: het uitgangsmateriaal (pootgoed).

De Nederlandse pootgoedsector is toonaangevend in de hele wereld. Het grote assortiment van rassen, geschikt voor alle klimaatomstandigheden en situaties, gekoppeld aan een stringent certificeringsbeleid is een belangrijke factor. Nederland doet ruim 60 % van de wereldhandel in pootaardappelen naar meer dan 100 landen.

Het geheim van dit succes?

We hebben in Nederland alle facetten voor een innovatieve aardappelketen in huis: Veredeling, Teelt, Handel, Verwerking, Logistiek. Daarnaast hoogwaardige kennisinstellingen en een faciliterende overheid.

Dit maakt Nederland tot de Silicon Valley van de internationale aardappelsector.

Voor een impressie via animatie zie <https://vimeo.com/446803767>

Het belang van de teelt in de totale keten is enorm groot. Zeker met de unieke combinatie van veredeling/teelt van pootaardappelen is dit een onmisbare factor. Zonder de topbedrijven en ondernemers in veredeling en teelt vervalt eigenlijk de gehele keten alsmede het onderzoek en de innovatie. In de veredeling zijn er twee topspelers in het Noorden van het land, tevens wereldwijd toonaangevend (HZPC en Agrico). De teelt van pootaardappelen is dermate gespecialiseerd en komt zo precies dat er gespecialiseerde ondernemers (akkerbouwers) zijn in specifieke regio's vanwege het kwaliteitsaspect zoals virusdruk. Het ontwikkelen van nieuwe rassen kost meer dan 10 jaar. Continuïteit en zekerheid voor de teelt is cruciaal.

Als de pootgoedteelt niet goed mogelijk blijft in Nederland met name Noord-Nederland dan verschuift deze naar andere West-Europese landen. Dat heeft dus niet allen gevolgen voor de betreffende telers maar ook voor de gehele aardappelketen. De positie van Nederland wordt dan zeer verzwakt. Uiteraard moet de teelt verder verduurzamen en daar worden grote stappen gezet. Maar bijv. meer verzilting en toerisme als verdienmodel voor de toekomstige pootgoedboeren suggereren en de boventoon laten voeren betekent een grote bedreiging voor hun pootaardappelteelt met de gevolgen zoals beschreven.

Het belang van de teelt in noordelijke provincies is enorm groot en juist ook in de waddenregio vanwege de zeer goede grond en geringere ziektedruk. Van alle pootgoedteelt in Nederland hebben Groningen, Friesland en Noord-Holland een aandeel van 55 % (24.000 ha van de 43.000 ha totaal Nederland). Een flink deel daarvan betreft het Waddengebied.